

DECIZIE

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Ion Druță
Maria Ghervas
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, reprezentată de avocatul Barbăscumpă Dumitru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, intervenienți accesorii Compania de Asigurări „Asterra Grup” Societate pe Acțiuni și Platon Pavel cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni, a fost casată hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani din 11 iulie 2017 și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 14 iulie 2016 ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 17 octombrie 2015 a avut loc un accident rutier cu implicarea autovehiculului de marca „Mercedes S 320” cu n/î XXXXX condus de Șavga Cristian, care a fost recunoscut vinovat în comiterea accidentului rutier prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 03195431 și care deținea polița de asigurare obligatorie RCA pentru pagubele produse prin utilizarea autoturismului menționat, seria RCAI 001689587 eliberată de către SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” în calitate de intermediar în numele ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA în baza contractului de brokeraj nr. 23/12B din 1 august 2012.

A menționat că în urma accidentului rutier au fost deteriorate trei autovehicule și anume de model „Dacia” cu numărul de înmatriculare XXXXX condus de Țurcan Anatolie, de model „Dacia” cu numărul de înmatriculare XXXXX condus de Repețchi Vitali și de model „Dacia” cu numărul de înmatriculare XXXXX condus de Iaroș Alexandr.

A comunicat că la adresarea persoanelor păgubite, ca rezultat al accidentului rutier din 17 octombrie 2015 ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, în calitate de asigurător, la 26 octombrie 2015 a deschis dosarele de daună cu nr. R/15/438, nr. R/15/438-1, nr. R/15/438-2.

A afirmat că în cadrul procesului de regularizare a dosarelor de daună ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a stabilit despăgubirea de asigurare pentru dosarul de daune nr. R/15/438 în mărime de 7 280 lei, pentru nr. R/15/438-1 în mărime de 6 810 lei și pentru nr. R/15/438-2 în mărime de 81 569 lei, achitând despăgubirea de asigurare în mărime de 95 659 lei.

Totodată, a relatat că în cadrul procesului de regularizare a dosarelor de daună ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a constatat că de către SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” au fost omise datele cu privire la autovehiculul pentru care a fost emisă polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, prin care ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a preluat în asigurare riscurile prin folosirea autovehiculului menționat, și anume date cu privire la capacitatea cilindrică a autovehiculului, fiind astfel diminuată prima de asigurare.

A relevat că astfel, polița eliberată în baza contractului de asigurare RCAI nr. 001689587 pentru automobilul „MERCEDES-BENZ 320” cu n/î XXXXX a fost eliberată cu grave încălcări, care au dus la micșorarea primei de asigurare și anume:

- la încheierea contractului, în polița de asigurare, la aliniatul „autovehiculul marca model” nu a fost indicată litera „S” și „CDI”, însă în pașaportul tehnic sunt indicate;

- la aliniatul „capacitatea cilindrică” este indicată capacitatea de 1 100 cm³, fapt ce a dus la diminuarea considerabilă a primei de asigurare, or conform caracteristicilor tehnice automobilul „Mercedes-Benz 320” cu n/î XXXXX are capacitatea cilindrică a motorului de 3 222 cm³.

A reiterat că la încheierea contractului de asigurare, asiguratul a menționat că a prezentat brokerului de asigurări toate actele necesare, inclusiv și suplimentul la pașaportul tehnic, unde este indicat capacitatea cilindrică de 3 222 cm³.

A invocat că potrivit Hotărârii CNPF nr. 26/10 din 13 iunie 2013 cu privire la primele de asigurare obligatorii de răspundere civilă auto, prin care a fost aprobat Regulamentul privind metoda de calcul a primei de asigurare de bază și a coeficienților de rectificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto a primelor de asigurare anuale aferente asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă, pentru autovehicule înmatriculate în străinătate cu capacitatea cilindrică până la 1 200 cm³, prima de asigurare este de 945 lei, primă de asigurare care a și fost încasată de către broker, iar pentru capacitatea cilindrică de peste 3 000 cm³ prima de asigurare aferentă este de aproximativ 4 050 lei.

A mai indicat că în baza regulamentului menționat funcționează softul centralizat de date „RCA Data”, în care la momentul eliberării poliței de asigurare

obligatorii RCA, introducând date incorecte, brokerul a diminuat prima de asigurare cu aproximativ 3 105 lei, cauzând astfel pagube companiei ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA.

A comunicat că prin contractul de brokeraj nr.23/12 din 1 august 2012 încheiat între ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA și SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” în art. 3 și art. 31 părțile au prevăzut răspunderea brokerului în cazul constatării omisiunilor completării datelor ce țin de obiectul asigurării și anume date ce țin de capacitatea cilindrică a autovehiculului, date în baza cărui se determină mărimea primei de asigurare, la data depunerii cererii de plată a despăgubirii de asigurare.

A susținut că în scopul recuperării benevole a despăgubirii achitate, ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a înaintat reclamația nr. 98/16 din 29 ianuarie 2016 către SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, solicitând recuperarea benevolă a despăgubirii de asigurare.

Prin răspunsul nr. 1 din 18 februarie 2016 SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” a recunoscut faptul aplicării eronate a coeficienților la calcularea primei de asigurare, însă a refuzat achitarea despăgubirii de asigurare, fiind de acord să achite doar diferența primei de asigurare, ce urma a fi încasată de fapt.

Astfel, a subliniat că fiind produs cazul asigurat, intermediarul responsabil de diminuarea eronată a primei de asigurare este ținut să restituie despăgubirea de asigurare achitată de asigurător.

A solicitat încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 95 659 lei și a cheltuielilor de judecată, sub forma taxei de stat în mărime de 2 869,77 lei.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 7 decembrie 2016 a fost admisă cererea SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, reprezentată de avocatul Barbăscumpă Dumitru și a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu - CA „Asterra Grup” SA.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 1 martie 2017 a fost admisă cererea reprezentantului CA „Asterra Grup” SA, Dodon Sergiu și a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu - Platon Pavel.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 iulie 2017 acțiunea a fost respinsă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2017 a fost admis apelul declarat de ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, a fost casată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 iulie 2017 și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii.

S-a încasat de la SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” în beneficiul ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA despăgubirea de asigurare în mărime de 95 659 lei, taxa de stat în mărime de 2 869,77 lei achitată pentru examinarea cauzei în primă instanță și taxa de stat în mărime de 2 152,32 lei pentru examinarea cauzei în instanța de apel.

A fost respinsă cerința SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” cu privire la restituirea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în instanța de apel în mărime de 2 000 lei, ca neîntemeiată.

La 22 noiembrie 2017 SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei contestate cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a solicitat încasarea sumei de 95 659 lei doar în temeiul pct. 31 alin. (2) din contractul de brokeraj nr. 23/12 din 1 august 2012.

A susținut că această prevedere contractuală nu corespunde legislației în vigoare, respectiv nu poate servi drept bază pentru admiterea acțiunii.

A afirmat că chiar dacă mărimea primei de asigurare stabilită spre plată asiguratului eronat este diminuată în raport cu mărimea primei care în mod normal ar fi trebuit achitată, oricum asiguratorul ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA este obligat să achite despăgubirea de asigurare.

SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” a recunoscut că reprezentantul brokerului care a participat nemijlocit la încheierea contractului de asigurare RCA a comis o eroare, diminuând mărimea primei de asigurare necesare spre plată de la 4 050 lei până la 945 lei, adică cu 3 105 lei. Această diferență reprezintă dauna cauzată asiguratorului și urmează a fi reparată de către broker.

A mai reiterat că despăgubirea de asigurare urmează a fi achitată de asigurator, indiferent de mărime primei de asigurare încasate. Astfel, chiar dacă brokerul a prejudiciat asiguratorul prin reținerea unei prime de asigurare mai mici decât era necesară, faptul respectiv nu poate avea nici o relevanță asupra obligației asiguratorului de plată a despăgubirii de asigurare.

A comunicat că pct. 31 alin. (2) din contractul de brokeraj nu se referă la penalitate, nici la dobândă de întârziere, iar astfel rezultă că prejudiciul care se solicită spre încasare în beneficiul ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA urmează a fi probat prin prezentarea dovezilor respective.

A subliniat că odată ce despăgubirea de asigurare trebuia oricum să fie achitată, patrimoniul asiguratorului ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA nu a avut de suferit suplimentar de pe urma acțiunilor reprezentantului SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, respectiv nu există nici un prejudiciu.

Prin referința depusă la 31 ianuarie 2017 ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a solicitat declararea recursului depus de către SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, ca fiind inadmisibil.

La 5 februarie 2018 SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, reprezentată de avocatul Barbăscumpă Dumitru a depus recurs suplimentar împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei contestate cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea acestuia, a reiterat aceleași motive de fapt și de drept, suplimentar a indicat că eroarea admisă de către angajatul SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” nici într-un caz nu a dus la survenirea cazului asigurat și respectiv la plata despăgubirii de asigurare.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, recursul declarat la data de 22 noiembrie 2017 împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2017, este depus în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 februarie 2018, recursul declarat de către SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, reprezentată de avocatul Barbăscumpă Dumitru, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, reprezentată de avocatul Barbăscumpă Dumitru, este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 1 august 2012 între ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA și SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” a fost încheiat contractul de brokeraj nr. 23/12 B (f. d. 17-22).

Potrivit art. 1 din Contract, brokerul va desfășura în mod independent în favoarea asigurătorului, începând cu data semnării prezentului Contract și pe o perioadă nedeterminată, o activitate de promovare, intermediere în scopul vânzării produselor Asigurătorului, în limitele stabilite de prezentul contract, pentru produsele de asigurare puse la dispoziția sa de către Asigurător.

În temeiul contractului de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012, SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” în calitate de intermediar în numele ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a vândut produsul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, fiind semnat la 27 iulie 2015 contractul RCAI nr. 001689587, asigurat fiind Platon Pavel pentru autovehiculul „Mercedes-Benz 320” cu n/î XXXXX (f. d. 44-45).

Tot la aceeași dată, 27 iulie 2015 a fost eliberată și polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă nr. RCAI nr.001689587 (f. d. 43).

Instanța de recurs constată că în polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă nr. RCAI nr.001689587 la rubrica capacitate cilindrică este indicat că autovehiculul „Mercedes-Benz 320” cu n/î XXXXX are o capacitate cilindrică de 1 100 cm³, însă în realitate capacitatea cilindrică a motorului este de 3 222 cm³, motiv din care brokerul a încasat prima de asigurare în mărime de 945 lei, în loc de 4 050 lei.

La 17 octombrie 2015 a avut loc accidentul rutier cu implicarea autovehiculului de marca „Mercedes S 320” cu n/î XXXXX condus de Șavga Cristian, care a fost recunoscut vinovat în comiterea accidentului rutier, fapt confirmat prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 03195431 din 24 octombrie 2015 (f. d. 51).

Ca urmare al accidentului rutier din 17 octombrie 2015 au fost deteriorate trei autovehicule și anume de model „Dacia” cu numărul de înmatriculare XXXXX condus de Țurcan Anatolie, de model „Dacia” cu numărul de înmatriculare XXXXX condus de Repetchi Vitali și de model „Dacia” cu numărul de înmatriculare XXXXX

condus de Iaroș Alexandr, fiind deschise de către ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA dosarele de daună cu nr. R/15/438, R/15/438-1 și R/15/438-2 (f. d. 25, 38, 54).

Din actele cauzei se mai atestă faptul că, în urma procesului de regularizare ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA a achitat despăgubiri de asigurare persoanelor păgubite în urma accidentului rutier în valoare totală de 95 659 lei, fapt confirmat prin ordinele de plată nr. 6598 din 8 decembrie 2015, nr. 6093 din 12 noiembrie 2015 și nr. 6839 din 18 decembrie 2015 (f. d. 27, 39, 57).

Fiind investită cu examinarea pricinii în cauză și având ca obiect încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și respingerii acesteia.

Întru susținerea poziției sale, prima instanță a constatat că clauza contractuală ce constituie fundamentul prestației supuse judecății este lovită de nulitate absolută, în așa mod declarând ineficacitatea acesteia, și anume a clauzei indicate la art. 31 alin. (2) din contractul de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012, invocată de a ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA întru încasarea despăgubirii de asigurare. Și anume, este nulă clauza după cum urmează: „În cazul în care Asigurătorul constată modificări sau omisiuni la data depunerii cererii de plată a despăgubirii de asigurare Brokerul restituie Asigurătorului despăgubirea de asigurare plătită pentru fiecare poliță modificată sau necompletată”.

Prima instanță a evidențiat că drept temei de declarare a nulității clauzei contractuale mai sus enunțate sunt reglementările art. 220 alin. (1) Cod civil, potrivit cărora actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel.

În sensul celor invocate, instanța de fond a conchis că, clauza declarată nulă este contrară principiului legalității și nu rezultă din natura raporturilor apărute în temeiul contractului de brokeraj.

Judecând apelul declarat de către ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii apelului, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre prin care a admis parțial acțiunea.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că raporturile juridice dintre părți ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA și SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” sunt reglementate prin Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006 și Codul civil.

Analizând concluziile primei instanțe referitor la nulitatea clauzei contractuale, Curtea de Apel Chișinău a conchis că instanța de fond nu a invocat cărei norme legale expres contravine art. 31 alin. (2) al contractului de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012.

Or, prin nulitate a actului juridic se înțelege sancțiunea ce intervine în cazul în care, la încheierea actului juridic civil, nu au fost respectate dispozițiile legale referitoare la condițiile de validitate a actului juridic, desființându-l.

Prin urmare, instanța de apel a evidențiat că nulitatea absolută intervine exclusiv în situațiile expres văzute de legea materială civilă. În acest sens, aplicarea nulității, ca sancțiune civilă, impune condiția existenței unei reglementări directe în conținutul legii, or nu încălcarea oricărei dispoziții legale, determină nulitatea actului.

În această ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a menționat că aplicarea nulității absolute, are un caracter reglementar, fiind instituit întotdeauna printr-o normă de blanchetă, ce face trimitere la o normă imperativă a legii.

Instanța de apel a considerat că concluzia instanței de fond precum că clauza conținută la art. 31 alin. (2) al contractului de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012 este lovită de nulitate absolută și nu corespunde legii, este una neîntemeiată, având loc în cazul produsul cazului asigurat, intermediarul responsabil de diminuarea eronată a primei de asigurare, care este ținut să restituie despăgubirea de asigurare achitată de asigurător.

La fel, a apreciat neîntemeiat argumentul SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” precum că în cazul dat urmează să restituie ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA doar diferența primei de asigurare în mărime de 3 105 lei. Or, obligațiunea restituirii despăgubirii de asigurare derivă din prevederile art. 31 alin. (2) contractului de brokeraj nr.23/12 din 1 august 2012, prevederea contractuală, care este una legală și întemeiată.

Instanța de recurs constată, însă, că deși la soluționarea pricinii au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la netemeinicia hotărârii primei instanțe sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, raporturile juridice între ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA și SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” au apărut în urma încheierii contractului de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012 (f. d. 17 - 22).

Potrivit art. 3 a contractului, Brokerul răspunde pentru corecta îndeplinire a obligațiilor ce-i revin potrivit prezentului contract. În cazul în care, intenționat sau din neglijență, Brokerul aduce prejudicii de orice natură Asigurătorului, Brokerul va fi considerat răspunzător și va suporta consecințele tutore daunelor provocate.

Totodată capitolul 7 a contractului stabilește răspunderea părților, și anume art. 31 prevede că, în cazul în care Asigurătorul constată până la data depunerii cererilor de achitare a despăgubirilor de asigurare că, Brokerul a modificat datele asiguratului în polițele, cererile și contractele de asigurare și/sau altor date ce țin de obiectul asigurării, termenul de asigurare, precum și în cazul omiterii completării tuturor datelor care este necesar de completat, iar acest fapt a dus la diminuarea primei de asigurare sau la majorarea riscului, Brokerul este obligat să achite Asigurătorului diferența de prima de asigurare ce trebuia real încasată.

Iar alin. (2) a aceluiași articol determină că în cazul în care Asigurătorul constată modificări sau omisiuni la data depunerii cererii de plată a despăgubirii de asigurare Brokerul restituie Asigurătorului despăgubirea de asigurare plătită pentru fiecare poliță modificată sau necompletată.

Analizând conținutul clauzelor contractului de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012, instanța de recurs constată că Brokerul desfășoară în mod independent în favoarea Asigurătorului o activitate de promovare, intermediere în scopul vânzării

produselor Asigurătorului și fapt oportun de a fi elucidat este că toată activitatea Brokerului se realizează cu strictețe în limitele stabilite de prezentul contract.

Este important de a menționa faptul că raporturile juridice dintre ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA și SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” sunt reglementate de normele Codului civil, și anume de instituția intermedierei și de Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006.

Astfel, potrivit art. 1179 Cod civil prin contract de intermediere, o parte (intermediar) se obligă față de cealaltă parte (client) să acționeze în calitate de mijlocitor la încheierea unui sau mai multor contracte între aceasta și terț.

Respectiv, activitatea în calitate de mijlocitor a SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” presupune săvârșirea acțiunilor juridice sau faptice care au ca scop încheierea unui sau mai multor contracte între client și terț. Consecințele juridice ale activității mijlocitorului trebuie să se răsfrângă asupra clientului și acest fapt determină statutul juridic al mijlocitorului.

Reieșind din art. 1 din Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006, broker de asigurare și/sau de reasigurare este persoană juridică înregistrată în Republica Moldova care, în condițiile prezentei legi, negociază pentru clienții săi persoane fizice sau persoane juridice, asigurați (reasigurați) sau potențiali asigurați (reasigurați), încheierea de contracte de asigurare (reasigurare) și care prestează servicii de consultanță și inspecție de risc și acordă asistență pe durata derulării contractelor sau în legătură cu regularizarea daunelor, după caz.

Totodată art. 49 alin. (6) a aceleiași Legi, prevede că, brokerii de asigurare și/sau de reasigurare, având împuterniciri din partea asigurătorilor și/sau reasigurătorilor, au dreptul să colecteze primele de asigurare și/sau de reasigurare, să plătească în numele lor despăgubiri în moneda prevăzută în contractul de asigurare și/sau de reasigurare, după caz, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, să emită documente de asigurare sau de reasigurare în numele asigurătorului sau al reasigurătorului, după caz.

Prin urmare, instanța de recurs reiterează că la caz reclamanta ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA solicită încasarea despăgubirii de asigurare de la SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” în baza contractului de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012, și anume a art. 31 alin. (2).

Potrivit art. 216 alin. (1) Cod civil, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută).

Instanța de recurs evidențiază că nulitatea este sancțiunea care se aplică în cazul în care la încheierea actului juridic civil nu se respectă condițiile de valabilitate. Nulitatea este mijlocul prevăzut de lege pentru a asigura respectarea condițiilor de valabilitate a actului juridic. În măsura în care un act juridic concret nu respectă aceste condiții, el este lipsit de efectele sale prin intermediul nulității.

Conform art. 217 alin. (1) Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu.

Instanța de recurs conchide că clauza prevăzută la art. 31 alin. (2) din contractul de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012 în temeiul căreia ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA solicită încasarea despăgubirii de asigurare, este în

contradicție cu celelalte prevederi ale contractului, cât și însuși cu natura juridică a obligațiilor dintre părți și depășește limitele răspunderii intermediarului, prevăzute de lege.

Reieșind din prevederile art. 668 alin. (1) Cod civil, contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității, se impune necesitatea determinării naturii obligațiilor dintre părți și a tot ce reiese din aceste obligații.

Drept temei de declarare a nulității art. 31 alin. (2) din contractul de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012 sunt reglementările art. 220 alin.(1) Cod civil, potrivit cărora actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel.

Se deduce faptul că sunt lovite de nulitate absolută actele juridice care contravin normelor imperative, adică acelor norme care prescriu în mod expres o conduită obligatorie, o obligație de la care subiectul nu se poate sustrage sau n-o poate ocoli (norme onerative), sau care, prin dispoziția lor, interzic săvârșirea unor acțiuni (norme prohibitive).

În aceeași ordine de idei, conform art. 207 alin. (3) Cod civil este ilicită cauza care contravine legii, ordinii publice sau bunelor moravuri.

De asemenea, potrivit art.217 alin.(3) Cod civil nulitatea clauzei nu atrage nulitatea întregului act juridic dacă se poate presupune că acesta ar fi fost încheiat și în lipsa clauzei declarate nulă.

Coroborând prevederile legale citate supra, instanța de recurs conchide că clauza prevăzută la art. 31 alin. (2) din contractul de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012 este contrară principiului legalității și este lovită de nulitate absolută. Or, această clauză nu rezultă din natura raporturilor apărute în temeiul contractului de brokeraj, iar obligația ce se impune SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” nu este corelativă obligației ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA.

Cu referire la cele menționate, în coroborare cu specificul genului de activitate prestat de SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, cazurile în care Asigurătorul poate dispune de un asemenea drept, de a solicita restituirea despăgubirii de asigurare plătită păgubitului, trebuie să fie expres și exhaustiv prevăzută de Lege, iar simpla includere a acestei obligații în contractul de brokeraj nu poate produce efecte juridice.

Așa fiind, față de considerentele expuse și în raport cu dispozițiile citate, se reține drept corectă mențiunea primei instanțe cu privire la declararea nulității absolute a clauzei contractuale prevăzute la art. 31 alin. (2) din contractul de brokeraj nr. 23/12 B din 1 august 2012.

Conform art. 19 alin. (1) lit. f) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006 se stabilește expres că, după ce a luat cunoștință de producerea accidentului, asigurătorul este obligat să achite despăgubirea de asigurare în termenele stabilite prin prezenta lege.

Potrivit art. 17 alin. (2) din Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006, asigurătorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă.

Raportând aceste prevederi legale la speță, cert rezultă că, chiar dacă mărimea primei de asigurare stabilită spre plată asiguratului eronat este diminuată în raport cu mărimea primei care în mod normal ar fi trebuit achitată, oricum asigurătorul ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA este obligat să achite despăgubirea de asigurare.

Concomitent, instanța de recurs reține că ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA nu este îndreptățită de a cere restituirea despăgubirii de asigurare de la SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” drept efect al greșelii din polița de asigurare comisă de angajatul celei din urmă, or obligația ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA de a achita despăgubirea de asigurare către asigurat nu a apărut drept efect al greșelii din polița de asigurare, însă drept efect al producerii cazului asigurat menționat în polița de asigurare și prevederii legale care obligă asigurătorul să achite despăgubirea de asigurare la producerea riscului asigurat.

Mai mult că, chiar dacă brokerul a dispus spre încasare o primă de asigurare mai mică decât era necesară, faptul respectiv nu poate avea nici o relevanță asupra obligației asigurătorului de plată a despăgubirii de asigurare.

Iar, eroarea admisă de către angajatul SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare” nici într-un caz nu a dus la survenirea cazului asigurat și respectiv la plata despăgubirii de asigurare.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că suma pretinsă de ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA cu titlu de despăgubire de asigurare nu reprezintă un prejudiciu cauzat drept efect al erorii din polița de asigurare, și anume a indicării incorecte a capacității cilindrice a autovehiculului asigurat, respectiv acestea nu se află nici într-o legătură cauzală.

În conformitate cu art. 1195 Cod civil, intermediarul comercial răspunde față de ambele părți pentru daunele cauzate cu vinovăție.

În consecință, ținând cont de aceea că SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, în calitatea sa de intermediar, poartă răspundere materială doar pentru prejudiciul efectiv cauzat, asigurătorul ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA poate pretinde de la broker, chiar și în ipoteza existenței unei înțelegeri contractuale, doar acele sume care efectiv reprezintă prejudiciu cauzat.

Este indubitabil faptul că brokerul este obligat să repare prejudiciul cauzat asigurătorului doar ca urmare a executării necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare asumate, însă valoarea despăgubirii de asigurare solicitate spre încasare nicidecum nu poate fi apreciată ca fiind un prejudiciu efectiv suportat.

Aici, în primul rând este necesar de a reitera că despăgubirea de asigurare oricum urma a fi achitată de către asigurător indiferent de lipsa sau existența greșelii reprezentantului brokerului.

Instanța de recurs concluzionează că patrimoniul ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA nu a avut de suferit de pe urma acțiunilor reprezentantului brokerului, respectiv nu a existat nici un prejudiciu material efectiv.

În conexiunea celor relatate se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când prima instanță în mod temeinic și legal a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Pentru observațiile arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către SRL „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, reprezentată de avocatul Barbăscumpă Dumitru, urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, reprezentată de avocatul Barbăscumpă Dumitru.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2017 și se menține hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 11 iulie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea Mixtă Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „AV Broker de Asigurare Reasigurare”, intervenienți accesorii Compania de Asigurări „Asterra Grup” Societate pe Acțiuni și Platon Pavel cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Svetlana Filincova

Ion Druță

Maria Ghervas

Tamara Chișca-Doneva